БАЙРАМИНГИЗ БИЛАН, АЗИЗ ДЎСТЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 83 (9829).

1990 йил
1 май
сешанба

Баҳоси 5 тийин.

Ж. АЛИХУЖАЕВ коллажи.

Яшасин 1 Май—меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни! Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз! Совет кишилари! Инсонпарвар, демократик социализм қуриш учун куч-ғайратларимизни бирлаштирайлик!

ЎЗБЕКИСТОН— ОНАЖОН

Ўзбекистон —
онажонимнинг
Гард юқмасин
киприкларига.
Кипригимни совға
қиламан
Қувват бўл деб
кўприкларига.

Ўзбекистон —
онажонимнинг
Боғларидан томиб
турар бол.
Унинг ширин-
шарбатларини
Ҳеч бир кимса этолмас
увол.

Ўзбекистон —
онажонимнинг
Кўзларига тўймасман
қараб.
Унинг яшил майсаларини—
Сочларини яшайман
тараб...

Олқор ДАМИН.

ҚЎШИҚ

Баҳорнинг бағридан отилар қўшиқ,
Қўшиқ жарангоси кирар қалбларга.
Олам яшилликка очади эшик,
Қуёшнинг кулгуси кўчар лабларга.

Сезилиб-сезилмай киради-ю тонг
Борлиқни қучоқлаб олади сархуш.
Қизлар кўраётган ширин-шакар туш
Таъбиридай хушнуд оқаради тонг...

Баҳорнинг кўксидан отилган қўшиқ
Сеҳрли барқутга ўрар борлиқни.
Онадан ўрганиб тун бедорликни,
Чаманлар бағрига битади қўшиқ.

Баҳорнинг лабидан учади қўшиқ,
Яшил нурга олам қучоғи тўлиқ...

Меҳриниссо ОЙДИНОВА.

• Ноҳия ва шаҳар ҳисобот-сайлов партия конференциялари •

КИРОВ НОҲИЯСИ

XXXV Киров ноҳия ҳисобот-сайлов партия конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда тўғридан-тўғри овоз бериш билан Р. А. Калонов ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси, Ю. Б. Казаринов ноҳия партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси этиб сайландилар.

Ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси, XXVII Тошкент шаҳар ва XXIV Тошкент вилоят ҳисобот-сайлов партия конференцияларига делегатлар сайланди, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди, КПССнинг XXVIII съездига делегат этиб сайланиш учун номзодлар, юқори партия ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари таркибига номзодлар тавсия қилинди.

Ноҳия партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида бюро сайланди.

Шунингдек, ноҳия партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг пленуми ҳам бўлди, пленум илгари ноҳия партия комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси бўлиб ишлаган Л. П. Фаденичевани комиссия раиси этиб сайлади.

Конференцияда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ш. Р. Мирсаидов нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи котиби А. И. Фозилбеков, Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг котибаси Ш. Н. Маҳмудова қатнашдилар.

ФРУНЗЕ НОҲИЯСИ

XXXV Фрунзе ноҳия ҳисобот-сайлов партия конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда тўғридан-тўғри овоз бериш билан Ш. Х. Низомов ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси, В. М. Плешаков ноҳия партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси, А. С. Сулаймонхўжаев ноҳия партия комитетининг котиби ва бюро аъзоси этиб сайландилар. Илгари ноҳия партия комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси бўлиб ишлаган А. Р. Мокшин ноҳия партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

Ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси, XXVII Тошкент шаҳар ва XXIV Тошкент вилоят ҳисобот-сайлов партия конференцияларига делегатлар сайландилар, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди, КПССнинг XXVIII съездига делегат қилиб сайланиш учун номзодлар, юқори партия ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари таркибига сайланиш учун номзодлар тавсия қилиндилар.

Ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг бўлиб ўтган пленумларида ноҳия партия комитетининг бюроси ва комиссияси сайланди.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳ. Ҳамидов нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг котиби К. Р. Расулов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар иши бўлими мудирининг биринчи ўринбосари У. О. Зокиров қатнашдилар.

КУЙБИШЕВ НОҲИЯСИ

XXXX Куйбишев ноҳия ҳисобот-сайлов партия конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда тўғридан-тўғри овоз бериш билан Ш. Т. Нусратов ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси, С. Ю. Содиқова ноҳия партия комитетининг иккинчи котибаси ва бюро аъзоси, Б. А. Мамонтов ноҳия партия комитетининг котиби ва бюро аъзоси этиб сайландилар.

Ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси, XXVII Тошкент шаҳар ва XXIV Тошкент вилоят ҳисобот-сайлов партия конференцияларига делегатлар сайландилар, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди, КПССнинг XXVIII съездига делегат қилиб сайлаш учун номзодлар, юқори партия ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари таркибига сайлаш учун номзодлар тавсия этилди.

Ноҳия партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида бюро сайланди.

Шунингдек ноҳия партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг пленуми ҳам бўлди, пленум илгари ноҳия партия комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси бўлиб ишлаган В. Н. Василенкони комиссия раиси этиб сайлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг иккинчи котиби В. Г. Гришчук қатнашди ва нутқ сўзлади.

БЕКОБОД ШАҲРИ

XXVIII Бекобод шаҳар ҳисобот-сайлов партия конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда тўғридан-тўғри овоз бериш билан Э. М. Рўзиев шаҳар партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси, Б. Х. Абдуллаев шаҳар партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси, Т. И. Часовских шаҳар партия комитетининг котибаси ва бюро аъзоси этиб сайландилар.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси, XXIV Тошкент вилоят ҳисобот-сайлов партия конференциясига делегатлар сайланди, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди, КПССнинг XXVIII съездига делегатлар қилиб сайланиш учун номзодлар, юқори партия ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари таркибига сайланиш учун номзодлар тавсия қилиндилар.

Шаҳар партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида бюро сайланди, «Рабочий Бекабада» — «Бекобод ишчиси» шаҳар газетасининг муҳаррири тасдиқланди.

Шунингдек, шаҳар партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг пленуми ҳам бўлди. Пленум илгари шаҳар партия комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси бўлиб ишлаган Н. И. Силантьевни комиссия раиси қилиб сайлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов қатнашди ва нутқ сўзлади.

XXIV вилоят партия конференцияси делегатлари ҳақида ҳикоялар

ШУ ЮРТ ФАРЗАНДИ

Яқинда «КПСС XXV съезди» совхозида 3-бўлим бошқарувчиси Амет Дегирменжининг меҳнат фаолиятига 40 йил тўлганлиги совхоз жамоатчилиги томонидан кенг нишонланди. Унга совхоз маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари томонидан бир яхши магнитофон совға қилинди. Меҳнаткашлар ноҳия газетаси орқали табриклашди.

Албатта, гап совға ёки табрикларда эмас. Гап шундаки, хўжаликдаги бу янгича анъана меҳнат кишисини улуғлаш, вақти келса унинг иззат-ҳурматини жойига қўйиб қадрлашнинг белгиси бўлиб хизмат қилганлиги учун ҳам одамларда яхши таассурот қолдирди.

Амет оғанинг 3-бўлимда бошқарувчилик қилаётганига роса 10 йил бўлди. Шу вақт мобайнида у қишлоқнинг каттаю-кичиги, ёшу қариси билан апоқ-чапоқ бўлиб кетди. Унинг табиатан ҳазилкашлиги, раҳбар сифатида обрў-эътиборига зиғирча бўлса-да, зарар етказгани йўқ. Масалан, бўлим бошлиғининг бирорта топшириғи шу кунгача бажарилмай қолмайди.

— Амет ака ҳақида, «у жуда яхши одам», деб бир оғиз таъриф бериш кифоя, — дейди совхоз директори У. Исабоев биз билан суҳбатда. — Шароити энг оғир бўлимни шу одам эплаб келаяпти. Қани энди, ҳамма бўлим бошлиқлари у каби ишлай олганида, совхоз раҳбарларига иш қолмас эди.

Дегирменжи совхозда ва ноҳияда тадбиркор деҳқон, ҳатто ўзбеклар орасида ҳам тажрибали пахта устаси деб ном таратган. Бироқ бу иззат-ҳурмат осонликча эмас — 40 йиллик меҳнат эвазига қўлга киритилди.

Қрим татар фарзанди Амет Дегирменжи Ўзбекистонга келганида 12 ёшли бола эди. Қрим татарлари ватанидан адолатсизларча сургун қилинган пайтда унинг отаси меҳнат армиясида хизматда эди. У Бекобод районининг 2-«Далварзин» совхозига онаси, акаси, 2 укаси ва 2 синглиси билан бирга келди.

Улар совхознинг 3-бўлимида (ҳозирги 2-бўлим) жойлашиб қолдилар. Жуда оғир кунлар эди. Уруш, очарчилик, жон сақлаш осон бўлмади. Йўқ, дунёда меҳр-оқибатли одамлар кўп экан. Уларнинг ёрдами билан ёш Амет соғлом бўлиб улғайди. Болаликдан меҳнат қилишга ўрганди. Унинг меҳнат фаолияти 1950 йил бошланди. Шунда 16 ёшлик Амет совхозда тракторчининг шогирди бўлиб ишлай бошлади. Кейинчалик 1953 йилда «Боёвут» районида олти ойлик бригада-механиклари мактабида ўқиб келди. Шу-шу унинг ҳаёти қишлоқ хўжалиги механизацияси билан боғлиқ бўлиб қолди.

У 1956 йилгача бригада механиги бўлиб ишлади. Сўнгра Совет Армияси сафига чақирилди. Ҳарбий хизматдан «Аълочи қурувчи» медалини тақиб қайтди.

Гараж мудири, бўлим механиги, пахтачилик бригадаси етакчиси, марказий устахонанинг инженер ўринбосари лавозимларида тажриба орттиргандан сўнг 1980 йилда уни совхознинг энг қолоқ бўлимларидан бирига бошчилик қилишга таклиф этишди.

Ҳозир 3-бўлимнинг 600 гектар экин майдони бор. 440 гектар пахта экилаяпти. Тўғри бу йил пахтага ажратилган ерлар бироз камайди. Унинг ўрнига 50 гектар янги боғ яратилмоқда. Бўлимда қум ва тошлоқ ерларда пахтадан гектарига 27 центнерга етказиб ҳосил олинмоқда. Хашаки экинлар ҳосилдорлиги ҳам бошқалардан қолишмайди.

— Мен асли тракторчи бўлганим учунми, бўлимдаги Ҳаким Ғозиев, Аҳмадали Каримов, Имомали Турдиев, Рўзибой Маматқулов каби илғор механизаторларга суяниб ишлайман. Жуда меҳнаткаш йигитлар, — дейди Амет ака биз билан суҳбатда. — Бу гап бежиз эмас, чунки у бўлимда бригада деган гап йўқ бўлди. 100 фоиз ерларимизни оилавий пудрат асосида бўлиб ташлаганмиз. Пахтаям, хашаки экинлар ҳам одамларга бўлиб берилган. Шунинг учун ҳам бўлим механизаторларининг масъулияти ошиб кетди. Лекин очиғини айтиш керак, ҳозирча механизаторларимиз доғда қолдиргани йўқ.

— Паркентдаги воқеаларни эшитдингизми? Нимани талашади бу одамлар? — деб қолди Амет оға.— Эҳ, бу ёшлар, тинчликнинг қадрига етишмаяпти. Улар тинч яшашнинг қандай яхши эканлигини билишмайди-да.

Мана мен уруш ёки Афғонистон сўзини эшитсам, ўзимни босолмай қоламан. Афғонистонда катта ўғлим Эскендернинг ҳаёти хавф остида бўлганлигини эсласам, кўзимга ёш қуйилиб, ҳамиша урушга лаънатлар ўқийман. Минг қайта шукурки, ўғлим соғ-омон қайтди. У армияда ҳам шофёрлик қилди. 3 та жанговар медаль олиб қайтди. Ўша вазиятда эса ҳеч ким уни соғ-омон қайтишига кафолат бера олган эмасди. Масалан, бир куни Кобулга кетаётган озиқ-овқат ва бошқа юклар ортган машиналар колоннасига тўсатдан ҳужум қилинибди. Шу жангда 27 та машинадан 6 таси соғ қолибди. Қолганлари бир зумда куйиб кетган. Ахир ўша машиналар рулини ўғлимнинг солдат ўртоқлари бошқарган эди-да. Улар шу ерда ҳалок бўлишган. Бизга бу қурбонлар керакмиди?

Кейинги пайтларда миллий масала, миллий низо деган гаплар расм бўлди. Менинг фикримча, бу жанжаллардан оддий меҳнат кишисига ҳеч бир фойда йўқ. Партия ва ҳукуматимиз ҳамма муаммоларини тинч йўл билан ҳал қилишга даъват этиб жуда тўғри қилаяпти.

Мана бизнинг бўлимимизни ҳам байналмилал жамоа дейиш мумкин. Бизда ҳам ўзбеклар билан бир қаторда руслар, тожиклар, қрим татарлари кўп йиллардан бери меҳнат қилишади. Мана руслардан Виталий Тюменев ёки Виктор Черкасовлар слесарь бўлиб ишлашади. Улар ўз меҳнати билан бўлим учун керакли одамларга айланди. Ёки қрим татарлардан Эмирасан Бекиров ҳар қандай уста сувчи билан беллашишга тайёр.

Амет акага «уни бўлим бошлиғи сифатида қандай муаммолар қийнаяпти» деган савол билан мурожаат қилдим.

— Биласизми? Интизом пасайиб кетди. Айрим ёшларимиз қўл учида иш қилишга ўрганиб қолишган. Ахир ўзинг учун ишлайсан-ку!

Оиласини, болаларини, рўзғорини ўйлаган, умуман бир иш билан машғул одамнинг ҳар қандай жанжалга аралашишга вақти йўқ бўлади. Айтишади-ку, ишлаган одамнинг фисқу-фасод ва ғийбатга ҳам вақти йўқ, деб. Шу жуда тўғри гап. Биз жанжал билан фаровонликка эришa олмаймиз. Бу оддий ҳақиқатни унутмаслик керак.

Қрим татар фарзанди Амет Дегирменжи ўз умрининг 46 йилини Ўзбекистонда ўтказяпти. 40 йил давомида шу ерга билак кучини сарфлади. Пешона тери тўкилган бу ерлар унинг учун ҳамиша қадрдон, оталар юртидек азиз бўлиб қолган. Бу ер уни ўз фарзандим дея ардоқлади, ҳалол меҳнат қилгани учун ундан ўз неъматларини аямади.

Абдуҳамид ҚОДИРОВ.

ЖАСОРАТ УНУТИЛМАЙДИ

Вилоят ижроия комитетида уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашув

Уларнинг кўксиларидаги турли нишонлар ўша шонли йиллардан гувоҳ. Москва, Сталинград, Ленинград, Берлин... Ҳозир йиллар чеҳраларида изларини қолдирган, сочларига оқ тус берган бу отахон ва онахонлар ярим аср муқаддам тиш-тирноғигача қуролланган душман йўлида қалқон бўлганликлари, қўшинларимиз жанг учун ҳамма зарур қурол-аслаҳа, кийим-кечак ва озиқ-овқат билан таъминланишлари учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демай тер тўкканлари учун бугун — Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги арафасида уларга ҳар қанча таъзим қилсак арзийди. Уларнинг ана шу жасорати туфайли Ватанимиз фашизм зулмидан халос бўлди, совет Армияси Европа халқларига ҳам озодлик келтирди.

Шонли май байрамлари арафасида уруш ва меҳнат ветеранларини шарафлаш яхши анъанага айланган. Кеча вилоят ижроия комитетида фашистлар устидан қозонилган ғалабага шахсан ҳисса қўшган собиқ жангчилар ишчилар ва деҳқонлар, халқ зиёлилари вакиллари тўпландилар.

Вилоят ижроия комитетининг раиси С. Д. Сайдалиев йиғилганларни қутлуғ байрам билан табриклаб, кечани очди. Сўнгра халқ депутатлари вилоят Советининг раиси, вилоят партия комитетининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов уруш ва меҳнат ветеранларини қизғин ва самимий муборакбод этди.

— Кўп миллатли совет халқи,—деб таъкидлади у,— Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида озодлигимиз учун жон олиб, жон берган, қаҳрамонлик кўрсатган, ҳалок бўлган фарзандларини доим ёдда тутади. Сиз отахон ва онахонларимиз давраларимизнинг кўркига кўрк қўшасиз, келажак авлодни тарбиялашда биз ҳамиша сизнинг ёрдамингизга суянамиз. Урушдаги Буюк Ғалаба кўп миллатли совет халқининг ҳамкорликдаги ғалабасидир. Шунинг учун ҳам биз тинч осойишта ҳаёт кечираётганимизда миллатлараро муносабатлар муаммоларини келтириб чиқармасликка, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ҳаракат қилишимиз керак.

Халқимизда ўтган кунингни унутма деган нақл бор. Биз ўтмишимизни, ота-боболаримиз жасоратини унутсак, уларнинг ҳурматини жойига қўймасак, келажагимиз ҳам инқирозга маҳкумдир. Сизларни яна бир бор байрам билан қутлаймиз, сиҳат саломат бўлинг. Болалрингиз, невараларингиз ардоғида юринглар.

Кечада уруш ва меҳнат ветеранларини кекса журналист, Пискент ноҳия уруш ва меҳнат ветеранлари Советининг раиси Мажид Самадов, ёзувчи Нурали Қобил, Ўзбекистон ССР халқ артисти Шерали Жўраев ва бошқалар табрикладилар.

Таниқли хонандалар, вилоятимиз бадиий ҳаваскорлари ижросидаги куй ва қўшиқлар кечага файз киритди.

Ғоят самимий, дилкашлик руҳида ўтган учрашувда ёшларни халқимизнинг буюк қадриятлари, айниқса Улуғ Октябрь, социализм ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш жуда муҳим эканлиги таъкидлаб ўтилди. Жамиятимизда ветеранлар, хусусан Улуғ Ватан уруши қатнашчилари алоҳида меҳр-муҳаббат билан қуршаб олинишлари лозим. Кейинги вақтларда СССР Олий Совети томонидан қабул қилинган қарорлар ўз моҳияти билан шунга хизмат қилади. Маҳаллий Советлар бу қонунларнинг тўла бажарилишини таъминлашлари зарур.

Кексалар вилоят ижроия комитетидан чиқар эканлар, қизғин баҳслашишар, яна ва яна хотираларини ёдга олишар эди. Бу хотиралар билан улар ўша суронли йиллардаги ёшлик дамларига, қайноқ кунларга қайтиб келгандек туюлардилар...

Учрашувда вилоят уруш ва меҳнат ветеранлари Советининг фаоллари, Тошкент вилоят партия комитетининг котиби Ш. Н. Маҳмудова иштирок этдилар.

(Махсус мухбиримиздан).

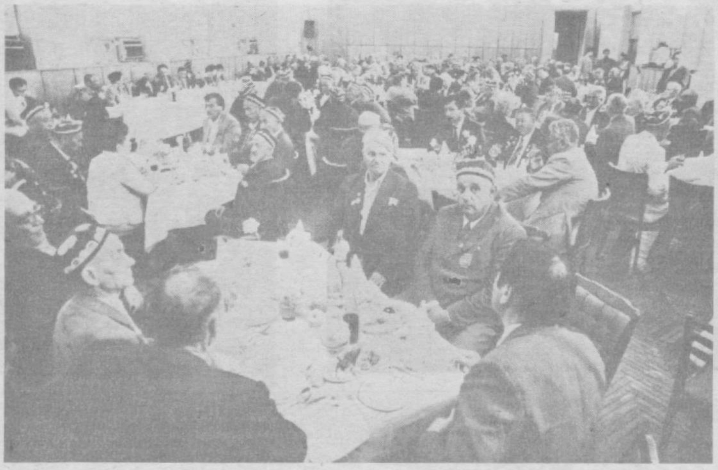

Учрашувдан олинган суратли лавҳалар.

Сураткаш А. ЗУФАРОВ.

ИНҚИЛОБ УЧҚУНЛАРИ

МАЁВКАЛАР ТАРИХИДАН

1904 ЙИЛ, 1 МАЙ. Шу куни Тошкент Бош темир йўл устахоналарининг ишчиларидан социал демократлар фирқаси аъзолари Лаптев ва Рудин йўлакка аллақандай варақалар сочиб, цех ва конторалар деворларига ёпиштириб чиқишди. Бу варақаларни улар ишчиларнинг норасмий йиғилишлари ташкилотчиси темирчи Василий Дмитриевич Корнюшиндан олган эдилар.

Цехга кираётган ишчилар, варақаларни қизиқиш билан ўқиб чиқдилар, кейин, уларда битилган асосий ташвиқот ва чақирувлар устида қизғин баҳс бошланди. Мастеровойларни бутун дунё меҳнаткашлари бирдамлиги кунини кенг нишонлашга чақираётган варақа муаллифлари ўлкада халққа сиёсий озодлик бериш ва ишчилар синфининг умумий аҳволини яхшилаш учун барчани курашга даъват этгандилар.

Шошилиб қолган устахона хўжайинлари тезлик билан полиция чақиришди. Лекин мастеровойлар ўз жойларини эгаллаб, дастгоҳларида ишни бошлаб юборишган эди. Маъмурлар ва полиция хотиржам кетишди. Аммо ишнинг каттаси олдинда эди. Ишчилар иш вақти тугашини ва гудок чалишини кутишар эди. Аллақандай тантанавор руҳ кезар эди. Ҳазил-мутойибалар, бугунги бўладиган ҳангомалар ҳақида ишчилар ўзаро қизғин фикр алмашишар эди. Гудок чалингач ҳамма дарвозалар томон интилган улкан оломонни ташкил қилди. Кимдир «Яшасин 1 Май», яна кимдир «Йўқолсин чоризм» дея хитоб қилди. Аллаким эса қўшиқ бошлади, унга юзлаб кишилар жўр бўлди. Мастеровойлар саф тортиб, дарвозалар сари йўналишди.

Чиқишда полиция исковичлари ўралашиб юрар, асосий раҳнамоларни ажратиб олишга интиларди. Аммо биронта кишини ҳам қамоққа олишга журъат қилишмади.

Оқшом чоғи, шаҳардан ташқарида, ўз уйларида мастеровойлар тошкентлик бошқа ишчилар билан биргаликда 1 Май байрамини нишонладилар.

Социал-демократлар томонидан Бош темир йўл устахоналарида ташкил этилган бу маёвка Туркистондаги революцион ҳаракат тарихида ниҳоятда муҳим воқеа бўлди.

1905 ЙИЛ 1 МАЙ. Бош темир йўл устахоналари ишчилари темирйўл яқинидаги Тезиков чорбоғи томонда яширин маёвка уюштирдилар. Унда солдатлар, гимназия ўқувчилари, ҳунармандлар ва шулар қаторида рус ишчилари билан алоқадаги эски шаҳар ўзбеклари ҳам қатнашди.

Маёвка қатнашчилари қўлбола минбарга бирин-кетин чиқиб гапираётган нотиқларни кўришди. Айниқса, дурадгор Василий Корнюшин маърузаси зўр қизиқиш ва эътибор билан тингланди. У меҳнаткаш халқнинг оғир аҳволи ҳақида, капиталистлар зулми ва чор ҳукуматининг ишчиларга бўлган ёмон муносабати ҳақида лўнда ва ифодали сўзлади. У қарсак садолари остида нутқини «Яшасин халқлар қардошлиги» сўзлари билан якунларкан, юзлаб варақалар ҳавога ёғилди. Шу пайт ҳушёр пойлоқчилар товуши янгради.

— Полиция! Полундра, йигитлар!

Тез орада боғда полиция пристави Лундин бошчилигидаги айғоқчилар ва жандармлар кўринди. Аммо майдонда бу вақт ҳеч ким қолмаган эди. Фақат барра майсалар узра бир неча варақалар оқариб кўринарди, холос. Пристав гўштдор бурнига кўзойнак қўндириб, улардан бирини ўқиб чиққач, юзи ғазабдан кўкариб кетди.

Варақалар тепасига шундай сўзлар битилганди: «Россия социал-демократлар ишчи партияси». Сал қуйида, ўнг томонда: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!». Пастда эса: РСДРПнинг Тошкент группаси» сўзлари терилган. «Бугун, — ўқиди пристав, — 1 Май куни — бутун дунё пролетариатининг буюк нурли байрами куни, қудратли меҳнат армияси ўз революцион кучларига назар ташлаяпти. У заҳ ертўлаларни тарк этиб, кўчага чиқмоқда, ҳавони булғатувчи ифлос кварталларни ташлаб, эркин нафас олиш учун, мусаффо ҳаво сари интилмоқда, завод ва фабрикалардан чиқиб байрамга шошилмоқда». Пристав ғазабини босиб олишга улгурмай, жандарм иккинчи варақани узатди. Буниси полиция офицерлари эсини чиқариб юборди.

Пристав қўрқа-писа атрофга аланглаб, чўқинди. Ҳатто хизмат тақозоси юзасидан ҳам бундай нарсаларни ўқиш катта жиноятдек туюлди.

Пристав Лундин полициянинг бошқа югурдаклари қатори, 1905 йил 1 Май байрами норасмий тарзда яна икки ерда — Бўзсув ва Мозор ортида ҳам ўтказилганини бошлиқларига хабар қилди. Варақалар Тошкент Бош темир йўл устахоналари ишчиларининг иши эканлиги аён бўлди.

1906 ЙИЛ 1 МАЙ. Байрам арафасида, РСДРПнинг Туркистон комитети Тошкентда уч минг нусхада чоп этилган «Пролетар байрами» варақаларини тарқатди. «Хатарли, қонли воқеаларга тўлиқ бир пайтда, биз ўз байрамимиз — 1 Майни қаршилаяпмиз, — дейиларди варақаларда, — қонли туман кўзларимизни хиралаштириб, кўп минглаб даҳшатли шарпалар чулғайди бизни: қийноқларга солинган, янчиб ташланган, қатл этилган биродарларимизнинг руҳлари, бизни интиқомга ундайди.

Ўртоқ ишчилар! Иш ташланг, устахоналарни, дастгоҳларни тарк этинг, дўконларни ёпинг, майли, жаҳон қалқиб кетсин! — Бугун бизнинг байрам, бугун пролетар байрами!»

Темир йўл Бош устахонаси ишчилари қарор қабул қилишди: «1 Май куни ишламай, байрам қилинади!»

30 апрель куни, устахоналар бошлиғи Ўрта Осиё темир йўли бошлиғи генерал Ульяниннинг буйруғини олди. Буйруқда шундай дейилганди: «Агар 1 Май куни мастеровойлар ва ишчилар орасида ишга чиқмайдиганлар топилса, улар маошининг 50 фоизи ҳисобида жарима тўлайдилар».

Маъмурият ана шу ҳақда ишчилар тўпланадиган ерларга эълонлар ёпиштирди. Аммо бу дўқ-пўписалар иш бермади. Устахона ҳувиллаб қолди. 1906 йил 1 Майда шаҳарнинг бошқа корхоналари ҳам иш ташлади. Темирйўлчилар ташаббуси бутун Тошкент бўйлаб қанот қоқди. Шаҳарда социал-демократлар ва социалист-революционерларнинг инқилобий руҳдаги варақалари тарқалди. 1 Май байрами жойларда чоризмга қарши сиёсий намойишга айланиб кетди...

* * *

Тошкент Бош темир йўл устахоналари ишчилари Туркистонда инқилоб тайёрлашда ва уни амалга оширишда ҳам ташаббускор бўлишди. Шу йил май ойида Бош устахоналар ташкил топганига 90 йил тўлади. Ҳозирда Октябрь инқилоби номидаги Тошкент тепловоз ремонти заводи номини олган устахоналар тарихида шонли саҳифалар кўп. Биз уларнинг айримларини варақладик, холос.

Н. СОДИҚОВА.

• БАЙНАЛМИЛАЛ ЖАМОА •

САЛОМ — ЎН ТЎРТ ТИЛДА

«АССАЛОМУ АЛАЙКУМ» деди Тожи Қаюмова, «Исанмисиз», деб жавоб беради унга Елена Асадулина, яна бири қозоқ тилида «Саломатбисен», бири эса немис тилида «Гутен таг» деб сўрашади. Бир-бирларидан ҳол-аҳвол сўраб бўлишгач, ўз дастгоҳлари томон йўл олишади. Ҳа, «Чирчиксельмаш» заводининг 1-механика йиғув цехи жамоаси оддий иш кунлари ана шундай бошланади. Таажжубланманг, дарҳақиқат 260 кишилик жамоада 14 миллат вакиллари ишлайди. Жамоанинг асосини ўзбек, қозоқ, рус, тожик, белорусс, украин, немис, татар, чуваш, мордва ва бошқа элат ҳамда миллатларга мансуб кишилар ташкил этади. Лекин улар мустаҳкам бир оила аъзосидек ака-ука, опа-сингил бўлиб кетишган. Цех ишчилари ўртасида билмаганини сўраб-суриштириш айб ҳисобланмайди. Улар доимо бир-бирларига кўмакдошдирлар. Янги келган аъзоларга ҳам бу ерда эътибор ўзгача. Жамоа уларга меҳнат сирларини ўргатиш билан чегараланиб қолмай, ўзаро дўстона муносабатни мустаҳкамлашда ҳам устозлик қилишади. Шу боисдан жамоа аъзоларининг деярли барчаси икки ва ундан ортиқ касб-корни эгаллаган. Бу эса у ёки бу касбдаги кишининг бетоб бўлиб қолганлигида ёки узрли сабабларга кўра ишга келолмаганида жуда қўл келмоқда.

Жамоадаги бу ўзаро дўстона муносабат доимо топширилган вазифаларни муддатидан илгари бажариш имконини бермоқда. Хусусан ўн иккинчи беш йилликнинг сўнгги йилини ҳам машинасозлар муваффақиятли бошладилар. Ўтган уч ой мобайнида улар 882 минг сўмлик қишлоқ хўжалиги машиналари, уларга эҳтиёт қисмлар, болалар ўриндиғи, нон қутилари, бурчакка қўйиладиган шкафлар ишлаб чиқаришди.

Жамоа тайёрлаётган бу маҳсулотлар нафақат жумҳуриятимиз балки ҳорижда ҳам юксак баҳога сазовор бўлмоқда. Мана бир неча йилдирки, улар чет эл мамлакатлари билан иқтисодий алоқалар олиб боришмоқда. Мазкур цехда йиғилган қишлоқ хўжалиги машиналари Осиё ва Африканинг қатор мамлакатларида ишлатилмоқда.

Цех бирлашманинг етакчи бўлимларидан ҳисобланади. Унга корейс Родислав Моисеевич Эм бошчилик қилмоқда. Жамоа аъзолари корхона цехлари ўртасидаги ўзаро меҳнат беллашувида ҳам пешқадамлик қилиб келмоқда.

Ҳозир цехда халқ истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор берилмоқда. Уларнинг бу йилги зиммаларига олган мажбуриятлари ҳам юқори. Шу туфайли айни пайтда реконструкция ишлари олиб борилмоқда. Эски ускуналар ўрнини янгилари эгалламоқда. Шу йилнинг июнь ойидан бошлаб цех халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилади. Келгусида улар енгил автомобиллар учун аравалар ҳамда юкхона, болалар учун машиналар ишлаб чиқаришни режалаштиришган.

— Ишхона бизнинг иккинчи уйимиздир, — дейди цех бошлиғи Р. Эм. — Шундай экан, корхонадаги ўзаро муносабатлар ишлаб чиқариш унумдорлигига таъсир этмай қолмайди. Бу амалиётда исботланган. Бизнинг цехимиз бирлашмадаги байналмилал жамоалардан ҳисобланади. Шу сабабли ҳам биз маънавий психологик муҳитга алоҳида эътибор берамиз. Ишчиларимиз фақатгина корхонада бирга бўлиб қолмай, оғир кунларда ҳам, бахтиёр дамларда ҳам бир-бирларига шерикдирлар. Мана бу йилги Наврўз айёмини ҳам барчамиз бир оиладек нишонладик. Шу кунлари илгари корхонамизда ишлаб кетиб, ҳозир пенсияда бўлган турли миллатга мансуб бўлган кишиларни бориб кўрдик. Уларнинг ҳол-аҳволидан хабар олдик. Бугун эса Бўстонлиқ ноҳиясининг Қўшкўпр қишлоғида истиқомат қилувчи, табиий офатдан зарар кўрган ишчиларимизга ёрдам бермоқдамиз. Бунинг учун бирлашмамизда махсус комиссия тузилган. Куни кеча улар ана шу ердаги 24 хонадонда бўлиб, аҳволни ўрганиб келишди. Уларга моддий жиҳатдан ёрдам берилмоқда.

Бундай дўстона муносабатни ишлаб чиқаришнинг қуйи бўғинларида ҳам яққол кўриш мумкин. Жумладан, цехнинг металл буюмлар тайёрлаш участкасидаги Александр Анфимов бригадасида 7 миллат вакиллари ишлайди. Бригададаги аҳиллик, ўзаро дўстона муносабат уларга доимо топшириқларни 150 фоиз қилиб бажариб келиш имконини бермоқда. Айниқса илғор ишчилар З. Репина, С. Серbegриев, К. Шорустамовларнинг бригада ютуқларига қўшаётган ҳиссалари каттадир.

Бундай байналмилал бригадалар цехда кўп. Улар доимо бир тану бир жон бўлиб меҳнат қилиб, бирлашма ютуғига муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар.

А. ҲАКИМОВ.

РЕЖА — ЎТГАН ЙИЛДАГИДЕК

ОРЖОНИКИДЗЕ ноҳияси «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалигидаги Анвар Эгамназаров бошлиқ бригада ерларидан 1989 йили 2528 тонна сабзавот олинган ва мўлжалдаги режа асосан карам ёки помидор ҳисобига уддаланмаган эди. Бригада жамоаси бу йил ҳам 384 тонна картошка, 315 тонна пиёз, 400 тонна карам ва бошқа турдаги сабзавот маҳсулотларини етиштиришни кўзлаган.

Ҳозир 15 гектар ердаги пиёз ҳамда уч гектарга экилган саримсоқ биринчи ва иккинчи ишловдан чиқарилди. Куз ҳосилининг яхши бўлиши кутиляпти. Фақат ўтган йилдагидек, ҳосилни ташиб олишда шаҳар идоралари деҳқонларни хафа қилишмаса бўлгани!

У. МУҲАМЕДОВ.

ҚАРДОШЛАРНИНГ КИТОБ КЎРИГИ

Бундан роса бир йил аввал Чимкент ва Тошкент вилоятлари китоб савдоси идоралари ўз жамоалари орасида социалистик мусобақани йўлга қўйиш бўйича шартнома тузиб олган эдилар. Қозоқ дўстларни ўзбек ёзувчилари, шоирлари ва умуман ижодкорлар асарлари билан таништиришни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган бу тадбир айни пайтда вилоятимизда истиқомат қилаётган қозоқлар, уйғурларни қардош жумҳурият адибларининг асарларидан баҳраманд этишни ҳам кўзда тутган эди.

Шартномага мувофиқ ўтган йили апрель ойида Тошкент вилоят китоб савдоси бўлими ходимлари чимкентлик ҳамкасбларини «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги» шиори билан ўтган катта байрамга таклиф этган эди. Чирчиқ шаҳрида уюштирилган ўзига хос бу тантанада харидорлар китоблар муаллифлари, ноширлар билан қизиқарли учрашувлар ўтказдилар.

Ўтган ҳафтада эса худди шундай байрам Чимкентда бўлиб ўтди. Шаҳарнинг марказий майдонида очилган китоб бозорида ранг-баранг адабиётлар намойиш этилди.

Вилоятимиз китоб савдоси сотувчилари, товаршунослар шаҳардаги энг яхши китоб дўконлари, бибколлектор билан танишдилар. Мусобақалашаётган ташкилотлар командалари «Энг яхши касб эгаси» деб аталувчи китоб байрами конкурси ниҳоясига етди.

Мусобақада барча сотувчилар ўз маҳоратларини бирдек намоён этдилар.

Т. МАЛАХОВА.

● Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи жумҳуриятимиз пойтахтининг етакчи корхоналаридан ҳисобланади. Унинг коллективи ишлаб чиқараётган пахта териш машиналарининг шуҳрати мамлакатимиз оша чет элларга ҳам ёйилган. Қатор хорижий мамлакатларнинг пахта плантацияларида шундай машиналар ишлаб турибди. Корхонанинг жанговар саҳифалари ҳам бор. У 1941 йил 24 июнидан бошлаб 82 миллиметрли миномётлар учун миналарнинг дастлабки туркумини фронтга жўнатган эди. Айни вақтда бутун уруш йиллари давомида пахта териш машиналари ва культиваторлар учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришди, пахта тозалаш ва ёғ корхоналари учун турли хил агрегатлар етказиб турилди. Суратларда: «Ташсельмаш» заводининг кўриниши (чапдан), завод ветеранлари корхонага тез-тез келиб туришади. Бундай вақтларда улар ўтган вақтларни эслашади, шу куннинг вазифаларини муҳокама қилишади; пахта териш машиналари йиғиладиган бош конвейер.

В. ЮСУПОВ суратга олган. (ЎзТАГ).

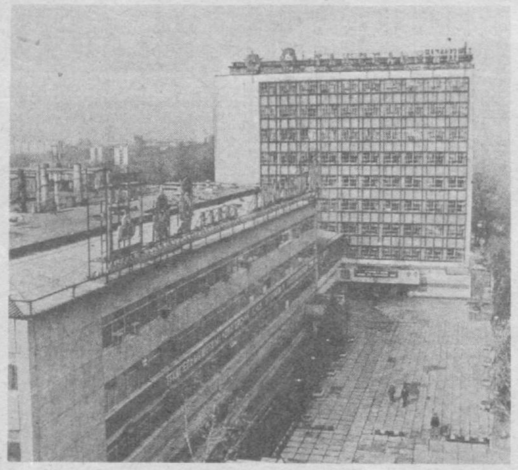

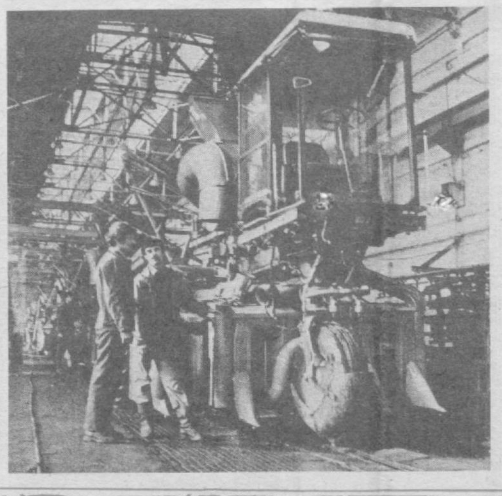

● Халқимизнинг ўзаро меҳр-оқибат, қадр-қиммат асосига қурилган бири-биридан чиройли анъаналари кўп. Байрам кунларида кексаларни йўқлаб дуоларини олишга не етсин. Баъзан кичик бир эътибор ҳам улар кўнгилларини тоғдек юксалтиради. Ундан қувват олган отахон-онахонларимиз тетик руҳ билан қарилик гаштини суришга эмас, фарзандлар оғирини енгил қилишга интиладилар. Ҳа, меҳр-оқибат ана шундай дунёга келаркан, мана бу суратдагидек янги ва гўзал ҳаёт оқимига оқ фотиҳа беради.

М. НАЗАРОВ сурати.

САХОВАТ

ИНСОН улғайган сари вақт ўз ҳукмини ўтказа боради: кексаларнинг юзлари, қўлларида ажинлар қолдиради, вужудидан қувват, белдан мадор кетади. Бундай одамлар ўз-ўзидан ўзгаларнинг ёрдамига муҳтож бўлиб қоладилар. Шунинг учун уларни эъзозлашимиз даркор. Айни пайтда ҳозирги кунимизда кўплаб кексаларнинг ночор, қаровсиз аҳволда қолганлигини кўряпмиз. Бунинг эса сабаблари кўп. Гап сабабда эмас, ана шундай қаровга муҳтож кексаларни ёлғизлатмаслик ва жамиятдан ажратиб қўймасликда. Шу мақсадда 1989 йил февралда Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси ташкил этилди. Бу ташкилотнинг ҳайрли ишлари билан танишмоқ учун унинг раиси М. УСМОНХЎЖАЕВ билан суҳбатда бўлдик.

— **Мухтор Саидович, аввало жамғарма (фонд)нинг ташаббускорлари ва унинг дастлабки фаолияти ҳақида гапириб берсангиз.**

— «Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармаси мана бир йилдан бери фаолият кўрсатмоқда. Моддий маблағга муҳтож одамларга, ёлғиз қолган қаровсиз кексаларга ёрдам бериш билан бирга ногиронлар, етим болалар ҳам эътиборимизда. Одамларда инсонийлик ҳис-туйғусини уйғотишга, меҳрли, шафқатли бўлишга, миллатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашга интиламиз.

— **Жамғарма ҳозирги пайтда қайси маблағ ҳисобига ишламоқда?**

— Бизни моддий маблағ билан таъминлаб турувчи Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш, Социал таъминот вазирлиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясидир. Лекин улар бизни 5 йилгача таъминлайди, яъни оёққа туриб олгунимизча бериладиган ёрдам бу. Бу маблағ ҳисобидан ёлғиз кексаларга, ногиронларга бепул овқатлар ташкил этилмоқда, меҳнат ва уруш ветеранларига дори-дармонлар бепул олиб берилмоқда.

— **Жамият яна кимларга мададкор бўлди?**

— Мен сизга айтсам, бизга одамлар хилма-хил масалалар билан мурожаат қилишади. Бунинг орасида эр-хотин, она-ўғил ўртасидаги, қайнона-келин ўртасидаги муносабатларни яхшилаш учун аралашишга ҳам тўғри келмоқда. Лекин асосий ишимиз амалий ёрдам кўрсатиш.

— **Келгусидаги иш режаларингиз?**

— Яқин кунларда «Меҳр-шафқат» магазинини очиш ниятидамиз. Унда масалан 5 сўмлик мол 1 сўмга сотилади ёки камбағал оилаларга бепул берилади. Чет эл маҳсулотларини олиб арзонга сотишни мўлжаллаяпмиз. Масалани шаҳар ижроия қўмитасига қўйганмиз, тезроқ ҳал этилишини истар эдик. Бундай магазинлар ҳозир Ленинград ва Минск шаҳарларида ишлаб турибди. Ваҳоланки, биз таклифни олдинроқ киритган эдик. Мазкур магазинларга йўлланмани маҳаллий советлар, ветеранлар ва хотин-қизлар советлари беришлари мумкин.

— **Жамғармага кимлар пул ўтказяпти?**

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА БИЗ

— Жамғармага энг катта ёрдамни корхоналар, вазирликлар кўрсатди. Енгил саноат вазирлиги 30 минг сўм, «Госкомнефтепродукт» 70 минг, «Силикат» ишлаб чиқариш корхонаси 30 минг сўм, Халқ таълими вазирлиги 20 минг сўм пул ўтказдилар. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш вазирлиги қошидаги «Меҳнат» фабрикаси жамоаси 11,5 минг сўмлик кийим-кечак тикиб берди. Биласизми, бу қанча одамга ёрдам деган гап? Менга бир кунда неча мартадан телефон қилишиб, маоши камлиги учун боласига кийим олиб беролмаётганидан зорланаётганлар бор.

«Меҳнат» фабрикасига ўзим бориб, тайёрланаётган кийим-кечакларни кўриб, ҳавасим келди. Қўли гул чеварларга ҳурматим ортди. Уларга эл миннатдорчилигини изҳор этмоқчиман. Алоҳида фуқаролардан ҳам пул келиб туради. Масалан, Сирдарё вилоятидан Лес 15 сўм, Самарқанддан Давидова 150 сўм, ёзувчи Пиримқул Қодиров 100 сўм пул ўтказишибди. Мана яқинда бўлиб ўтган (телемарафон) «Наврўз» жамғармасига узлуксиз кўрсатувидан тушган маблағ ҳам биз режалаган бир неча дастурларни амалга оширишда фойдаланилади. Тома-тома кўл бўлур, дейди халқимиз. Бизга эътибор бериб, ишимизга бефарқ қарамаганлари учун раҳмат уларга!

Ҳар бир инсон қалбида меҳр-шафқат туйғуси мавжуд. Фақат бу туйғу бировда яққол кўриниб турса, бошқа бировда қалбининг тубида мудраб ётган бўлади. Инсондаги ана шу ҳисни уйғотиш керак. Уйғота олишни билишимиз керак. Бу ҳам бизнинг вазифамиз.

Бир куни жумҳурият қон қуйиш илмий текшириш институти қошидаги болалар интернатининг илмий мудири Д. Азимова болаларни ўқитиш жараёни яхши ташкил этилмаганидан нолиб, фонддан ёрдам сўрагани келибди. Ёрдам бердик. Кейинроқ болаларга форма, спорт жиҳозлари олиб бермоқчимиз. Қилаётган ишимизнинг натижасини ҳам кузатиб турамиз. Агар биз ажратган маблағ ўз йўлида фойдаланилмаса, бонг урамиз, талаб қиламиз. Демоқчиманки, бизга тушган ҳар бир сўм ҳисобда туради.

— **Қандай муаммолар бор?**

— Биз ҳозир шаҳардаги ҳамма маҳаллалар билан боғланмоқчимиз. Ҳар бирида қанча одам, аҳволи қандай, ҳаммасини билишимиз керак. Бунда бизга маҳалла фаоллари ёрдам беришларига ишонамиз. Завод, фабрика, корхоналарда фаолларимиз бўлса, бизнинг жамғарма фаолияти билан одамларни таништирса — нур устига аъло нур бўларди. Тушаётган маблағдан 3 фоизини рағбатлантириш мақсадида фаолларга тўлашимиз мумкин.

Такрор айтаман, бизга тез-тез мурожаат қилиб туришсин. Айниқса, камтарин ўзбек халқимиз бунга ийманади. Ваҳоланки, ўзбек оилаларимизнинг аксарияти кўп болалидир. Шунинг учун уларга ёрдам бериш бурчимиз. Бизнинг манзилгоҳ:

1-Ульянов кўчаси, 8-уй. Жамғарма ҳисоби 000704503.

— **Раҳмат. Ҳайрли ишларингизга ривож тилаймиз.**

Суҳбатдош Ю. МИРЗАКАРИМОВА.

БОБУР БОҒИ

Бу янги боққа ниҳол ўтказишни пискентликлар Наврўз кунига мўлжаллашган эди. Аммо ҳавонинг тез-тез айниб туриши, шудгорнинг лойланиши натижасида бу тадбир кейинга қолдирилди. Мана ниҳоят ноҳия марказидаги «Ёшлик» стадиони қаршисидаги кенг майдонда ҳақиқий халқ сайли бошланиб кетди. Дўстлик боғига дастлабки ниҳолларни ўтказиш уруш ва меҳнат ветеранларига топширилди. Бу ерга колхозчилар, совхоз ишчилари, боғбонлар, мактаб ўқувчилари ҳам ташриф буюришган эди.

— Боғимизга Заҳриддин Муҳаммад Бобур номи берилди, — дейди пенсионер Лим Шин Де. — Биз кўп йиллардан бери фақат пахтани ўйлаган эдик. Боғдорчиликка эса эътибор сусайиб кетган эди. Халқимизда бир мақол бор. Ерга бир туп ниҳол ўтказдингми, демак умринг зое кетмабди. Тилагим дўстлик боғи меваларидан ҳамма баҳраманд бўлсин.

— Дўстлик боғининг бизнинг хўжалигимизда ташкил қилиниши айни муддао бўлди, — дейди «Ўзбекистон» совхози директори Раҳматжон Соипов. — Боғимизга Бобур номи берилиши ҳам бежиз эмас. Бу кўчатларни биз Бобур кезиб ўтган Андижондан ва Тожикистоннинг Ленинобод вилоятидан, Қозоғистондан келтирганмиз. Ана шу боғ Бобур асарларидек мангу қолишини истаймиз.

Ветеранлардан сўнг мактаб ўқувчилари, меҳмонлар ниҳол экишни бошлаб юбордилар. Айниқса, бу куни Пискент шаҳрида истиқомат қилувчи Алишер ва Гули Аброровларнинг олти ёшли ўғилчалари Бобурнинг ҳам иштирок этиб, ниҳол ўтказиши ҳамманинг қувончига қувонч қўшди.

Т. ҲАСАНБОЕВ.

• *Санъаткорлар даврасида*

ҚАЛБНИ ЭТДИ САРАФРОЗ

ТАНБУР — ажиб ва қадимий миллий соз. Уни тинглаганда дил ҳузур қилади, қалбга нозик ҳиссиётлар пайванд бўлиб, беихтиёр куйлагиси келади кишининг. «Гиря», «Наво»лар унинг дарднок садоланишида эшитилса борми, мозий қайтадан жилолангандай бўлади.

Қадим-қадимларда Амударё қирғоғига туташган мавлиду масканда ўткир иқтидорли созанда йигит яшаб, одамлар кўнглини гўзал тароналар билан ром этаркан. Унинг маҳбубасининг қадди шамшоддек, сочлари эса кифти узра тўлғанаркан... Йигит севгилисининг қадди-қоматидан андоза олиб бир соз ясашни мақсад этибди. Аҳмонийлар подшоси Кир қириб ташлаган ватандошлари дафнияси чеккасида ўсиб турган дарахтдан бир шохни кесиб олиб соз ясаётганида, ундан шундай садо таралибди: «Онамнинг танидан мени кесиб олиб хайрли иш қилдинг, волидаи муҳтарамамнинг илдизлари ёвуз Кир қонга бўяган модаризаминимиздан қувват олсада эл дардини оламга етказолмаётган эдик... Ана энди сен кесган танимиздан шаҳидлар оҳи-доди садоланади, жигар хуни, дарду армонлар бисёр сочилади атрофга, тарих жонланади, авлодлар диёнат ўрнида хиёнат амал қилганидан воқиф бўлгайлар, урушу қирғин-баротларга лаънат ўқигайлар!..»

Биз бу ҳикоятни кекса ва таниқли созанда Қаюм ота Шобаротовдан эшитгандик. У киши эса танбур ибтидоси ҳақидаги мазкур ҳикоятни ўз оталари, машҳур созанда, Тўйчи ҳофизнинг ҳамиша ҳамроҳи бўлиб, ижод этиб келган Шобарот танбурчидан эшитган эканлар...

— Менинг танбурчи-созанда бўлишимга дадамнинг ушбу ҳикоятлари сабаб бўлган. Болалигимда мен уни танча атрофида боз-боз тинглаганман,— деб эслайдилар шу кунларда 90 баҳор арафасида турган таниқли созанда, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Қаюм Шобаротов.— Орадан талай йиллар ўтиб кетди. Афсус ушбу ҳикоятнинг шеърий йўлдаги қисмларини унутаёзибман. Бирозгинаси ёдимда сақланиб қолган, холос:

Муғанний илкига олиб
ажиб соз,
Дилинга айлади уни
жўровоз.
Кокилин ташлабон танбур
қилди ноз,
Тарона қалбларни этди
сарафроз...

«Завқни қаранг-а!.. Муътабар зот 90 ёш бўсағасида бўлсалар-да, таралаётган куй ёш қалбнинг ҳаётга муҳаббат тўла акс-садоси сифат кишини шавқлантиради», деган фикр хаёлимдан ўта бошлади.

Қаюм ота билан танишлигимиз анча йиллар муқаддам бошланган. «Тўйчи ҳофиз» номли китобим устида ишлаётганимда ҳам бу муҳтарам зотнинг ширин суҳбатларидан, оталари Шобарот танбурчининг ҳаёт лавҳаларидан баҳраманд бўлганман.

— «Ҳар бир санъаткор нафосат сари дастлабки қадамини ўзига хос бошлайди. Лутфихоним саҳнага йўлни қизалоқлигидаги «қўғирчоқ ўйини»дан, Домла Ҳалим Ибодов эса отаси бозордаги лўлидан олиб берган жажжигина чилдирмадан бошлаган... Мен эса икки чинни пиёлага чўп уриб «зили—бом» чалганман ва отамга ҳавас қилиб, аста-секин танбурни илкимга ола бошлаганман. Инсон боласи нимага жон-жаҳди билан ёпишса, қалб қўри билан ёндошса, албатта, у яхши нарсанинг устидан чиқади, фойдали касб эгаси бўла олади», дея суҳбатимизни давом эттиради созанда.

Қаюм Шобаротовнинг болалик ва ёшлик чоғлари хотиралари халқнинг ичидан етишиб чиққан ажойиб санъаткорлар билан боғлиқ. Бу ҳақда у киши шундай дейдилар:

— Чорсунинг орқасидаги катта сой бўйида бир пайтлар Шоюсуф ака исмли завқи баланд бир одам катта чойхона очган бўлиб, бу ерларда болалик чоғларимизда аския кечалари, мусиқа базмлари бўлиб турарди. Норхўжа аканинг аския-пайровлари, Тўйчи ҳофизнинг оромбахш овози бу даргоҳда тез-тез янграб турарди. Мазкур чойхона жуда обод, ҳамиша одамлар билан гавжум эди. Бу ерда Камий, Хислат, Мискин, Таваллолар ҳам ўзларининг шеърлари, ғазаллари, ҳажвияларидан намуналар ўқиб турардилар. Ғазал ва мусиқа кечаларини ҳали-ҳали қўмсаймиз. Афсуски, кейинги йилларда чойхоналарнинг кўпи мана шундай маданият масканлари бўлмай қолди, улар умумий овқатланиш корхоналарига топшириб қўйилди.

Қаюм отанинг санъатга бўлган меҳри ва муҳаббати жуда эрта уйғонди. Бунга отасининг санъаткорлиги-ю, адабий йиғилишларда бўлиб турадиган халқ санъаткорларининг машқлари сабабчи бўлди. Созга эрта ишқ боғлаган бола отаси Шобарот танбурчининг нохунини ялиниб-ёлвориб оларди-да, заррин симларни чертиб завқланарди.

— Очиғини айтганда, менинг ёшлигим ҳам завқли, ҳам аянчли ўтган,— дейди Қаюм ота.— Чунки менинг инқилобдан аввалги йиллардан то ўн саккиз ёшимга қадар кирмаган кўчам ҳам, қилмаган ишим ҳам қолмаган. У пайтларда санъаткорнинг иззат-обрўси ҳозиргидай юксак эмас эди. Биргина отамнинг топишига қараб қолсак, қора қозон дурустроқ қайнамасди ҳам Оғир ҳаёт ва муҳтожлик нималарга бошламайди, дейсиз?.. Эски мактабда домланинг калтагини еб ҳам ўқидик, сартарошлик ҳам қилдик, ер ҳайдаб деҳқончилик билан шуғулландик... Яхшиямки, толеимизга инқилоб бўлди, рўшноликка чиқдик. Одамларга нафимиз тегадиган киши бўлиб етишдик...

Қ. Шобаротов инқилобнинг дастлабки дамларидаёқ қўлига қурол олиб озодлик ва бахт-саодат учун кураш олиб бораётганлар сафига кирди. У 1918 йилдан 1924 йилгача Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлашда фаол қатнашди. Санъаткор инқилоб чавандози сифатида 1919 йилда Тошкентда манфур оқ гвардиячи Осипов бошчилигида уюштирилган аксилинқилобий исённи бостиришда бевосита иштирок этди.

1925—1927 йилларда у Тошкентнинг «Баланд масчит»идаги мусиқа техникумида ўқиди. Унинг Қурбон ғижжакчи, Ҳошим дуторчи, Имомхон найчи, Исматхон чангчи сингари моҳир халқ созандаларидан олган сабоқлари, ўрганган куй ва қўшиқларининг ўзи санъаткор учун бир умрга ҳақиқий ижрочилик мактаби бўлиб қолди. Имтиҳонларда атоқли санъаткорлардан Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Шораҳим Шоумаров, Абдусоат дуторчи, таниқли педагог Виктор Успенскийлар ҳам қатнашар эдилар. Ана шуларнинг синовидан ўтган Қаюм ёш мутахассис ва қобилиятли санъаткор сифатида ҳаётга йўлланма олди. У икки йил «Хуррам» номли ансамблнинг раҳбари бўлиб ишлади. Кейин Ҳамза номли театрда (1929—1931 йиллар) ҳамда Тошкентдаги Свердлов номли музикали театрда созанда бўлиб хизмат қилди. (1931—1937 йиллар). Жумҳурият санъатининг атоқли намояндалари қаторида 1937 йилда Москвада ўтказилган биринчи ўзбек санъати кунларида ҳам иштирок этди. Шундан кейин созанда қатор санъат муассасаларида, шунингдек Алишер Навоий номли опера ва балет Катта театрида (1941—1945 йиллар), Янгийўлдаги Маннон Уйғур номли музикали драма театрида (1945—1947 йиллар), Ўзбекистон радиоси қошидаги ансамблда (1948—1949 йили), Ўзбек давлат эстрадасида (1956—1960 йиллар) ишлади, халқимизнинг севимли санъаткорлари Тамарахоним, Ҳалима Носирова, Лутфихоним Саримсоқова, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Муҳиддин Қориёқубов, Бобораҳим Мирзаев, Карим Зокиров, Ғулом Абдураҳмонов, Назира Аҳмедоваларга қўлидаги сози-танбури билан ҳамнафас бўлди. У хотин-қизларни озод қилиш «Ҳужум» ҳаракатида, ер ислоҳоти тадбирларида, Фарғона, Тошкент, Лағон каналлари, Фарҳод ва Чирчиқ ГЭСлари қурилишида ҳам фаол қатнашди. Меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатиш ишига ҳамда санъат ва маданият муассасаларига яқиндан ёрдам берди. Ёшларни эстетик тарбиялаш, уларни санъат муассасаларига жалб этишда ҳам хайрли ишларни амалга оширди. У қатор мактабларда, билим юртлари қошида ёш созандаларнинг ҳаваскорлик тўгаракларини ташкил этиб, уларда миллий мусиқий меросимиздан дарс берди. Устод санъаткорнинг тарбиясидан баҳраманд бўлган қатор созанда ва хонандалар бугунги кунда таниқли ижрочилар, санъат арбоблари, маданият ходимлари бўлиб етишдилар. У кишининг набираси —Дилором Қаюмова ҳам хушовоз хонанда сифатида бобосининг санъатини давом эттираяпти.

Қаюм Шобаротов шу кунларда ўзининг 90-баҳорини қаршиламоқда. Умрининг жўшқин йилларини инқилоб чавандози сифатида қурол билан, кейинчалик эса ҳаётининг ярим асрини соз билан эл-юрт хизматига бағишлаган ана шу нуроний инсонни табаррук ёши билан самимий муборакбод этиб, бундан ҳам узун умрлар тилаймиз.

Б. НАСРИДДИНОВ,
Тошкент Давлат маданият институтининг доценти, санъатшунос.

• *Йиллар ва тақдирлар*

БИР МЕҲРИБОН СЎЗ...

Инсон тақдири қизиқ: юзаки қарашда арзимас сабаб — ёки таъсирли бир сўз ҳаёт кечмишингни, бутун умрингни ўзгартириб юборишга қодир. Ғуломназар учун ўқитувчисининг бир таънаси ана шундай бўлди.

— Эсиз, эсиз берган билимларим, — ижирғаниб деди у ўтган-кетганга папиросни тиқиштираётган Ғуломназарга. — Қорнинг нонга тўймаётган бўлса заводга кир. Бугун чайқовчилик қилсанг, эртага бировнинг киссасига тушарсан. Э, ҳайф-э...

Эндигина ўн беш баҳорни кўрган болакай урушдан яраланиб ногирон бўлиб қайтган муаллими Воҳид Валиев орқасидан анграйганича, ҳижолат бўлиб қолаверди. Муаллими Ғуломназар қилиб юрган тирикчилигини оқлашни хоҳласа, эҳтимол бу қадар койимаган бўлармиди. Ахир, икки акаси урушга кетган бўлса, сотаётган попиросларидан тушаётган фойда уч оила рўзғорининг бир кемтигини ямашга асқотиб қоларди:

Бироқ Воҳид ака ҳақ-да! Пул ишламоқчи бўлса ҳалол йўлни танлаши керак. Кўпгина тенгдошлари каби корхоналарда ишлаши мумкин эди. Ғуломназар ёш бўлса ҳам тарозунинг қайси палласи тош босишини англаб етди. Эртаси куниёқ ўша машҳур заводга, яъни ҳозирги Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга кирди.

Ўшандан бери қанча сувлар оқиб ўтди, лекин Ғуломназар аканинг бу кун тафсилоти ҳали ҳам кўз ўнгида равшан гавдаланади. Оч-наҳорликка кўп ўтмай ҳамма ўрганиб кетди. Аммо ўспиринларни уйқусизлик азоби жуда ўртарди. Улар дастгоҳи ёнида, баъзан устида ғужанак бўлиб донг қотиб қолишарди. Катта корхона раҳбарлари, цех бошлиқлари ҳар куни ўспиринлар атрофида парвона бўлишар, қўлидан келгунча меҳрибонлик қилишарди, яхши сўзларни аямасдилар.

Умуман Ғуломназар ака Абдурасулов, бутун ҳаёти давомида бир меҳрибон сўзнинг, самимийликнинг сеҳрига кўп марта ўзи гувоҳ бўлган. Ўқитувчисининг таънаомуз, лекин меҳрибонлик билан айтган сўзлари ҳаётини кескин ўзгартириб юборди. Заводда ишлаб у ВЛКСМ сафига кирди. Ташкилотчилиги, ташаббускорлиги учун ёшлар уни ўз етакчилари қилиб сайладилар. Кейин комсомол, партия, халқ назорати органларида ишлади, Олий партия мактабини тугаллади.

1966 йил апрелининг ўша таҳликали тонгида, бутун Тошкент зилзиладан оёққа қалқиганда Ғ. Абдурасулов Октябрь ноҳия ижроия комитетининг раиси бўлиб иш бошлаган эди. Ер силкинишидан ноҳиянинг жуда кўп аҳолиси жафо чекди.

Пойтахтда шошилинч равишда бир қолипдаги кўп қаватли уйлар қуриларди. Ноҳия раҳбарлари бироз бошқачароқ йўл тутишди. Улар жумҳурият партия Марказий Комитети ва ҳукуматига зилзиладан талафот кўрганлар учун шахсий уй-жой қуришга ер ажратиб беришни илтимос қилишди.

Бу масала бир кунда ҳал бўлди. Калинин ноҳиясининг собиқ «Октябрь» колхози ҳудудида «Октябрь» мавзеси қад кўтара бошлади.

Бу жойни пойтахтликлар «Штаб» деб ҳам аташади. Ушбу ном ҳам ўша йиллар хотираси. Янги мавзеда қурилиш ишларини олиб боришни мувофиқлаштириш бўйича штаб фаолият кўрсатарди. Ҳамма масалалар шу ерда тезлик билан ҳал этиларди.

Зилзиладан сўнг анча йиллар ўтгандан кейин Социал таъминот вазирлиги биноси олдида Ғуломназар акани бир аёл тўхтатди.

— Мени танияпсизми? — сўради у.

Раис хотирасини қанча тизгинлашга ҳаракат қилмасин, аёлни эслай олмасди. У эса кўзларига ёш олиб тўрт фарзанди билан бошпанасиз кўчада қолганида қисматига Ғуломназар ака шерик бўлганлигини ҳаяжонланиб, тутилиб-тутилиб гапирарди.

— Ҳозир ҳам сизнинг ёрдамингиз билан олган уйимизда турамиз, деди аёл.— Доим сизни дуо қиламан. Фарзандларимиз катта бўлиб кетишди. Бизникига бир пиёла чойга келинг, илтимос.

Аёлнинг жўнгина, меҳр тўла сўзлари Ғуломназар ака учун ҳар қандай зиёфатдан аъло эди.

Шаҳар кенгайиб, Акмал Икромов ноҳияси ташкил этилганда, Ғуломназар акага бу янги ижроқўмга раислик қилишга тўғри келди. У бу лавозимда ҳам бутун вужуди билан берилиб фаолият кўрсатди. Бетиним, беҳаловат ишлар бориб-бориб юракка зарба берди. Оғир хасталик уни ёстиққа михлаб ташлади. Бироқ, соғайиб оёққа тургач «Москва» меҳмонхонасига раҳбарлик қилишни топширишди. У яна ташвишлар оғушига кўмилди. Меҳмонхонада хизмат маданиятини ошириш, ҳар бир ходим масъулиятини кучайтириш чораларини кўрди. Уларга меҳмонхона биргина Тошкентнинг эмас, жумҳуриятимизнинг ҳам ўзига хос кўзгуси эканлигини қунт билан тушунтиришга ҳаракат қилди. Иттифоқ миқёсидаги пенсионер, қўша-қўша орден ва медаллар нишондори Ғуломназар Абдурасулов бу ерда ҳам беш йилдирки ғайрат билан толмай меҳнат қиляпти.

Яқинда меҳмонхона пештоқида унинг янги номи — «Чорсу» сўзи пайдо бўлди.

— Бу халқимизнинг яна бир иродасининг ифодасидир, — дейди Ғуломназар ака. — «Чорсу» бу жойнинг қадимий номи. Унинг тикланиши бизнинг ўз ўтмишимизга, маданиятимизга чуқур ҳурматимиз белгисидир. Ана шу биргина сўзда қанча тарих, қанча маъно яширинган. Уни биз авлодларимизга мерос қолдиришимиз керак.

Ҳа, бир сўз ,айниқса меҳрибон сўз қадри бебаҳо!

А. НОСИРОВА.

Тошкент шаҳар «Водоканал» трестида ишчи-хизматчи аёлларга яратилаётган алоҳида шароитлар ва имтиёзлар

Трест бошқарувчиси З. Солихўжаев билан суҳбат

МИЛЛИОНЛАР ҚАНДАЙ ТАҚСИМЛАНМОҚДА

— Зокир Тўраевич, сиз раҳбар бўлган корхона коллективи шаҳар аҳолисини ичимлик сув билан таъминлашга хизмат қилади. Сув жўмракларга етиб келгунча жуда катта меҳнат сарф бўлишини биламиз. Эшитишимча, бундай улуғ ишда қатнашаётган ишчи-хизматчи аёлларга алоҳида шароит ва имтиёзлар яратаётган эмишсизлар!

— Ҳа, биздаги завод, фабрика, қурилишлардаги оғир меҳнатдан қолишмайди. Жараён туну кун тўхтамайди. Тўрт минг кишилик коллективимизнинг 110 нафарини аёллар ташкил этади. Улар кўп участкаларда эркаклар билан баравар меҳнат қилаяптилар.

Қайта қуриш шарофати билан коллективимизда аёлларга бироз бўлса-да енгиллик туғдиришга ҳаракат қилдик. Биринчиси, 12 ёшгача фарзанди бўлган аёлларимизнинг иш вақти икки соатга қисқартирилди. Иккинчи муҳим имтиёз ҳукуматимиз қарорига қўшимча бўлди: фарзанди уч ёшга тўлгунча уйда ўтирадиган аёлларга ойига 50 сўмдан нафақа белгиланди. Бола бир ярим ёшга тўлгунча давлат тўлайдиган 35 сўмга корхона 15 сўм қўшиб беради, қолган бир ярим йилини тўлиқ тўлайди.

— Иш куни қисқартирилган аёлларнинг иш ҳақидан чегириб қолинмайдими!

— Йўқ, тўлиқ иш ҳақини олаверадилар.

— Ҳар бир яхши ишни бошлашга бирор туртки сабаб бўлади, бунақа имтиёз яратиш фикри қандай туғилди!

— 1989 йилнинг 1 февралидан хўжалик ҳисоби асосида ишлаяпмиз. Илгари топган-тутганимизнинг деярли ҳаммаси давлат бюджетига ўтарди. Энди эса трест ишлаб топган фойданинг 9 фоизи ўзимизда қоляпти. Бир йиллик фойда эса 17 миллион сўм атрофида. Бундан ташқари устама фойда ҳам бор, у бир миллион сўмдан сал ошиқроқ. Энди устама фойданинг 70 фоизи мукофот тариқасида корхонамизга қолдирилади. Шундай қилиб, бир йилда тахминан уч миллион сўмга яқин нақд пул қўлимизга келиб тушади. Бу пулларни қандай, нималарга сарфлаш ўз ихтиёримизда. Касаба уюшмаси корхона меҳнат жамоаси кенгаши билан маслаҳатлашиб энг аввал болали аёлларга енгиллик яратишга келишдик.

— Ҳозир қанча аёллар имтиёздан фойдаланаяпти!

— Айни кунда 12 ёшгача боласи бўлган 351 аёл қисқартирилган иш кунидан фойдаланаяпти. 3 ёшгача фарзанди бўлган 51 аёл уйида ўтириб нафақа олаяпти. Шуни таъкидлашим керакки, ёш болали аёлларнинг боласи бетоблиги туфайли касаллик варақаси кўтариб келиши 50—60 фоизга камайди. Бошқа шароитларини шарҳлашга ҳожат бўлмаса керак.

— Зокир Тўраевич, менинг тахминимча бу имтиёзларга унча кўп маблағ сарфланмайди. Қолган пуллар...

— Ҳар бир сўмнинг ўз ўрни бор, ҳаммасини ҳисоб-китоб қилиб қўйганмиз. Сувни тозалаб берадиган корхоналаримизда турли касб кишилари ишлайди. Ишчиларнинг вазифалари бир-биридан кескин фарқ қилмайди-ю, лекин меҳнат отпускалари муддатида фарқ бор. Баъзи касбдагилар 24 кун дам олса, бошқаларини 18 кун. Мана шу фарқни тугатдик. Натижада слесарь, юк ташувчи, оператор, машинистларнинг меҳнат отпускаси бир хил — 24 кун қилиб белгиланди. Худди ана шундай номутаносиблик юк машинаси ҳайдовчилари ўртасида ҳам бор эди. «ГАЗ-52» машинаси ҳайдовчилари 18 кун ўрнига «ГАЗ-53» машинаси ҳайдовчилари сингари 24 кун дам оладиган бўлдилар. Шунингдек, корхонамизда 300 нафар халқ дружиначилари бор, улар бир йилда белгиланган — 9 марта «хизмат»га чиқсалар меҳнат отпускаларига уч кундан қўшиб берилади.

— Бу ҳали ишнинг бошланиши деб айтдингиз, демак олдинда режалар катта экан-да!

— Масалан, бу йил амалга ошириладиган режалар ҳақида гапириб беришим мумкин. Корхонамизда уч йилдан кам ишламаган йигит ва қизлар ўзаро турмуш қуришга аҳд қилса, уларнинг тўйини корхона ҳисобидан ўтказиб бериш ниятимиз бор. Никоҳ оқшомида эса уларга янги квартира калитлари топширилади...

Умуман, 30 ёшгача бўлган барча ёшларимизнинг никоҳ тўйлари учун ва биринчи фарзандли бўлганларида совға-салом учун уч минг сўм пул ажратилди. Йигитларимизни Совет Армияси сафига кузатишга 500 сўм ажратилади. Йигитлар хизматдан сўнг корхонамизга қайтиб келса 100 сўмдан суюнчи берилади. Корхона ишчи-хизматчилари орасида олий ўқув юрти, техникум талабалари бор. Ишдан ажралмай ўқишни тугаллаган ёшларга ҳам 100 сўмдан мукофот пули ажратилади. Ҳар йили 8 март байрамида аёллар учун икки сўмдан сарфланарди, энди бу рақам 20 сўмга кўтарилди. Шунингдек, бу йилдан янги турмуш қурган оилаларга беш йиллик муддат билан бир ярим минг сўмдан қарз берилади.

Биз Ленин ноҳиясидаги 213-мактабни оталиққа олганмиз. Мактабнинг кам-кўсти учун 50 минг сўм ҳадя қилдик. Шу билан бирга, мактаб маъмурияти тавсия этган 25 ўқувчи корхона ҳисобидан туристик саёҳатда бўлиб қайтди.

— Оталиқдаги мактабга катта ёрдам қилибсизлар, корхона ишчи-хизматчиларининг фарзандларигачи!

— Ҳар йили қишки ва ёзги таътил даврида мактаб маъмурияти берган характеристика билан 30 нафар аълочи ўқувчи саёҳатга боради. Бу йил қишки таътилда жамоатчи, фаол ўқувчилар Россия шаҳарлари бўйлаб саёҳатда бўлдилар.

Бу йил биринчи синфга борадиган ўқувчиларнинг ҳисобини олдик. Ҳозирнинг ўзида 300 болага атаб сумка, дафтар, қалам, китобларни олиб қўйдик. 1 сентябрь арафасида уларни йиғиб тантанали суратда топширамиз.

— Зокир Тўраевич, юқорида янги квартира деган сўзни тилга олдингиз. Уй-жой масаласи ҳақида ҳам тўхталсангиз!

— Корхонамизда қурилиш бригадаси бор. 1988 йилда хўжалик усулида битта уйни қуриб фойдаланишга топширдик. 1992 йилда яна 32 квартирали ғиштли уйни битириш ниятимиз бор. Ҳозир ҳандақлар қазилган, квартиралар ҳам тақсимлаб бўлинган. Уй эгалари бевосита қурилишда иштирок этиб, уй пардозларини дидларига мослаб истаганча ўзгартиришлари мумкин.

Калинин ноҳиясида сув иншоотимиз бор, унинг атрофида корхона ишчилари яшашади. Ўша ерда боғча қурамиз.

1989 йилдан дала ҳовлилари беріляпти. Бугунги кунгача 130 ишчи-хизматчига олти сотиҳдан ер ажратилди. Ер олган беш ва ундан кўп болали аёлларнинг маошига 50—100 сўмдан қўшимча ҳақ қўшиб берилмоқда.

— Ишчи-хизматчиларга хўб шароит, имкониятлар яратиб берилаётган экан, ишда бунинг самараси билинаяптими ё йўқ!

— Сендан угина, мендан бугина, деган гап бор. Анча ўзгариш сезилди. Ишчи-хизматчиларимиз ўз вазифаларига сидқидилдан ёндашадиган бўлдилар. Меҳнат интизоми яхшиланди, ишчилар ўз иш жойларига маҳкамроқ боғланиб қолдилар. Илгари илтимос қилиб ҳам ишлатиб бўлмайдиган ишчиларимиз, бугун ярим оғиз сўзимиздан сўнг ишни дўндирадиган бўлиб қолишди. Ишчилар электр энергияси, бошқа ресурсларни тежашга, омилкорлик билан иш юритишга ўрганаяптилар. Ҳар бир ноўрин ҳатти-ҳаракат чўнтакка зарба беришини фаҳмламоқдалар. Вагонлардан юкни ўз вақтида туширмаслик, ҳукумат топшириқларини вақтида бажармаслик оқибатида катта жарималар тўланарди, буларга барҳам беріляпти. Бунинг оқибатида эса ишчи-хизматчиларнинг мукофотлари кўпайди. Масалан, бу йил 1,5—2 ойлик маош миқдорида 13 маош олинди, илгари бундай бўлмаган эди. Бундан хулоса чиқариб, 14 маош тўлаш мумкинлигини чамалаб қўйдик. Буларнинг ҳаммаси хўжалик ҳисоби афзалликлари.

— Охирги анъанавий савол: келгуси режаларингиз!

— Режаларимиз улкан. Ҳозирча фақат бирини айтишим мумкин: келгуси йилдан ҳозирги имтиёзлилардан бошқа барча аёлларимизнинг кунлик иш вақтини бир соатга қисқартирамиз.

Суҳбатдош: А. ҒУЛОМОВ.

БУ ЛИБОСЛАР НАҚАДАР КЎРКАМ!

Миллий либосга бурканган ўзбек қизларининг суратларига тагсўз ёзиш ниятида қўлимга олдиму, хаёлга толдим. Бу гўзалларга кийим-бошлар жуда ярашганидан қўшимча чирой бағишламоқда эди.

Бир дам суратлардан нигоҳимни узиб, деразадан кўчага қарайман. Йўлкадан олдига катта кўршапалак тасвири туширилган қора кўйлак (енги ва ёқаси умуман йўқ), торлигидан икки ёни сўкилиб кетганга ўхшаш юбка, сонигача кўриниб турган оёғида илон терисини эслатувчи ялтироқ қора узун пайпоқ кийган ўзбек қиз ёнидаги ола-була шимли йигитга ёнбошлаб олгудай ҳолатда ўтиб борарди. Бир қўлида чипор камзули ва иккинчисида гултожихўрозга ўхшатиб бўялган лаблари орасига писта отиб кетишини кўриб энсам қотди. Минг афсуски, мабодо ушбу суратлардагидек кийинган қизларни учратсак ё раққоса, ёки актрисадир, деб ўйлаб ҳайрон қараймиз. Чунки Нодира-ю, Увайсий, Кумушбибилар кийган либосларни ҳозирда фақат кино, театрларда, ойнаи жаҳонда роль ижрочилари эгнида кўришимиз мумкин.

Қизларимиз «қирқ кокил»ли сочларига ироқи, зар дўппилар, дуррачалар ярашишини тан оладилару, сартарошхонада тўрт энликкина соч қолдириб кестираётганларида юраклари ачишмайди ҳам. 300—400 сўмлик (балки бундан ҳам қимматроқ) кўйлакларни тўй-томоша ва бошқа тадбирларга кийиб боришни орзу қиладилару, беқасам, кимхоблардан бичилган узун либосларда юриши ор деб биладилар. Кўпчилик шаҳарликларга лозимни фақат келинларгина (шунда ҳам уйда) кияди, деган тушунча ўрнашиб қолгани ачинарлидир.

Сурат лавҳаларда «Иқбол» қизлар телевизион мусобақасининг қатнашчилари биргина шартни бажараётган пайтлари акс эттирилган. Балки кўрсатув туртки бўлиб латофатли аёлларимизнинг миллий кийим-бошларга нисбатан эътиборлари, ҳурматлари ошар. Сураткаш Даврон Аҳмедов ушбу лавҳаларни тасвирга тушираётганида минг йиллар давомида расм бўлиб келган либосларни барча ўзбек қизлари устида кўришни ният қилган бўлса ажаб эмас. Унутилган урфларимиз, кийимларимизни кийишга ҳеч қаердан кўрсатма берилмайди. Бунинг учун аввало ҳар ким ўзидан бошлаши керак, холос.

Қолаверса, миллий либослар фақат танловлардагина эмас, кундалик турмушимизда ҳам ардоқлансинда, ахир.

Р. ШОЖАЛИЛОВ.

• БАЙРАМ АРАФАСИДА ИШ БОШЛАДИ •

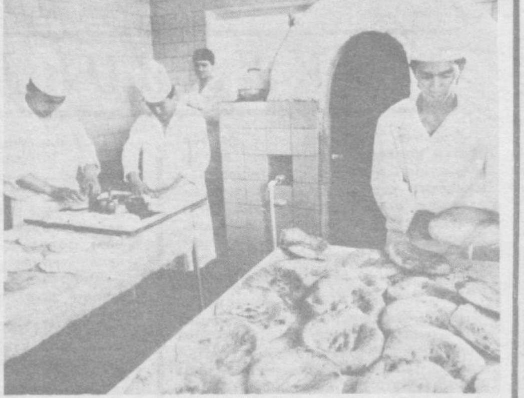

● Сиз кўриб турган бу суратларни мухбиримиз байрам арафасида «Гулистон» ресторанига қарашли «Савдо растаси»дан олган. У куни кеча пойтахтликларга хизмат кўрсата бошлади. Бу ердан сиз кўнглингиз тусаган қандолат маҳсулотлари, тандир сомса, музқаймоқ ва салқин ичимликлар харид қилишингиз мумкин. Раста ёнидаги новвойхонада эса иссиққина, бўрсилдоқ нонлар ёпиляпти. Суратларда: савдо растасининг ташқи кўриниши; пештахтадаги хилма-хил қандолат маҳсулотлари ва пишириқлар байрам дастурхонингизни безайди; новвойхонада иш қизғин.

А. ЗУФАРОВ суратлари.

«НАВРЎЗ» ЧОЙХОНАСИ

Байрам арафасида Оҳангарон ноҳияси Ворошилов номли шўро хўжалиги учинчи бўлими аҳолисининг яна бир талаби қондирилди. Бу ерда 50 ўринли «Наврўз» чойхонаси фойдаланишга топширилди.

Чойхона кўркам жойга қурилган. Бу ерда чойхўрлик қилиш билан бирга сомса, шўрва, палов, лағмон каби миллий таомлардан ҳам татиб кўриш мумкин.

«Наврўз» 487-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари томонидан қурилди.

А. МАҲКАМОВ.

БИРИНЧИ НАВБАТИ ТАЙЁР

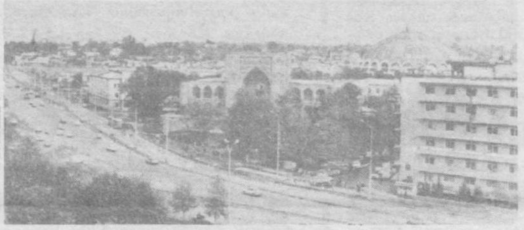

● Чорсудаги шарқона бозорнинг фойдаланишга топширилишини ҳамма сабрсизлик билан кутаётгани табиий. Унда харидор учун ҳам, сотувчи учун ҳам қатор қулайликлар яратилиши ҳақида бир неча марта ҳикоя қилдик. Мана 1 Май байрами арафасида қурувчилар барчамизга совға ҳозирладилар. Ана шу бозорнинг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Унда асосан турли расталар жой олган. Сиз улардан кийим-кечаклар, атторлик ва хўжалик моллари, совғалар харид қилишингиз мумкин.

Тез орада бозорнинг иккинчи навбати ҳам қуриб битказилади. Унда гумбазли чойхона ва новвойхона, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сақланадиган омборхоналар бўлади.

Биринчи навбатнинг пардозлаш ишларини «Отделстрой» трестига қарашли 76-қурилиш бошқармасининг В. Вакаров бошлиқ бригадаси, 28-қурилиш бошқармасининг мармарчи усталари ва бошқа пардозловчилар жамоалари бажардилар. Суратчи Х. Мирзакаримов ушбу манзараларни байрам арафасида тасвирга туширган.

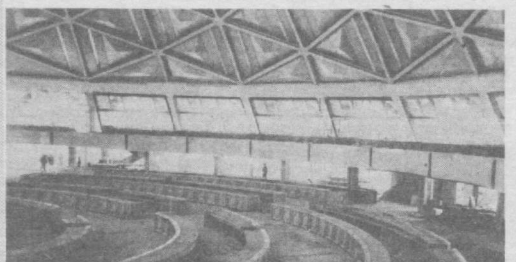

ФАҚАТ КИЧКИНТОЙЛАРГА

● ПОЙТАХТИМИЗДА янги очилган «Наврўз» кафесининг биринчи меҳмонлари 22-болалар уйи тарбияланувчилари бўлдилар. Бу ерда уларни турли-туман ширинликлар, музқаймоқ, салқин ичимликлар билан сийлашди.

Янги кафеда мириқиб ҳордиқ чиқариш учун барча шароитлар яратилган. Телевизор орқали кичкинтойлар қизиқарли мультфильмлар томоша қилишлари мумкин.

Болалар уйи тарбияланувчиларига «Совпластитал» ҳамкорликдаги корхонаси жамоаси турли-туман ўйинчоқлардан иборат байрам совғаси ҳам улашди.

✦ ✦ ✦

«САЛОМАТЛИК» ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

● КУНИ кеча фойдаланишга топширилган «Саломатлик» маркази ҳам тошкентликларга байрам совғаси бўлди. Бу ерда оилангиз билан турли ўзингиз хоҳлаган спорт турлари бўйича шуғулланишингиз мумкин. Машғулотларни ўтказишга етук мутахассислар жалб қилинган.

Марказда компьютер хонаси ҳам мавжуд. Унда асосан болалар ҳордиқ чиқарадилар. Турли кўкатлардан тайёрланган малҳамли ичимликларни эса фитобар тавсия этади. «Саломатлик» маркази хўжалик ҳисобида ишлайди.

«ОСИЁ ГЎЗАЛИ-90»

ТОШКЕНТ. А. Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик театрида ўтказилган «Осиё гўзали-90» конкурсида жумҳуриятимизмиздан шунингдек, Тожикистон, Қирғизистон ҳамда Озарбайжондан 13 нафар энг латофатли ва дилбар қизлар иштирок этишди. Қизлар ўзларининг ташқи кўринишларини намойиш этибгина қолмай, машинкада ёзиш, телефон орқали саволларга инглизча жавоб қайтариш, фавқулодда вазиятларда ўзини тута билиш ва рақс тушиш қобилиятларини синовдан ўтказдилар. Узоқ муҳокамадан сўнг ҳакамлар ҳайъати фрунзелик сотувчи қиз Элнура Сулаймонованн мусобақа ғолиби деб топди. Суратларда: «Уста» халқ амалий санъати бирлашмасининг

лойиҳачи-бичиқчиси Н. Тўхтаева, Э. Сулаймоновага либос танлашда кўмаклашмоқда.

А. РИСҚИЕВ тасвирга туширган. (ЎзТАГ).

• Рассомнинг байрам ҳазили •

— Ҳайрон бўлманг, бу менинг кенжатойим. У селитрали қовунни еявериб шу аҳволга тушиб қолган.

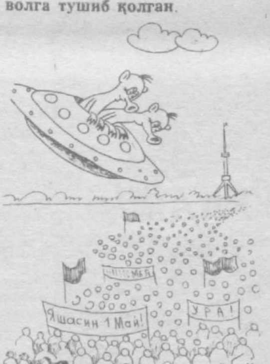

Узга сайёраликлар:
— Эҳ-ҳа, қўнишга жой қолмабди-ку!

Хотин: жон ибн Хаттоб бобо, бир амаллаб эримни шишанинг ичидан чиқариб беринг.

Ўғил: Ойи, дада! Ҳеч бўлмаса байрам куни уришманглар-а...

Ш. ТУРОПОВ ва А. ҲАКИМОВ чизган расмлар.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Тошкент вилоят ижроия комитети ички ишлар бошқармаси раҳбарияти, партия комитети, сиёсий бўлим ва шахсий состави бошқарманинг жамоат тартибини сақлаш бўлими бошлиғи, милиция подполковниги

Зуҳриддин Нажмиддинович ЗИЁВУДДИНОВнинг

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг қариндош-уруғлари ва яқинларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р.— 10053. Индекс: 64684. Д. — 1782. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12